

repébe bújva. Megpróbáljuk a beszélgetést a darabhoz képest úgy kiegészíteni, hogy az anya képes legyen válaszolni lányának a kényes kérdésekre. Ez bizony segítség nélkül nem könnyen vagy egyáltalán nem szokott sikerülni. Rendre kiderül, hogy legritkább esetben tudják a szülőktől, amit tudnak, információikat a pornócsatornákból és -újságokból, a kortárs csoportok kétes értékű beszélgetéseiből szerzik. A mai gyerekek és szüleik ugyanúgy nem találják a módját, hogyan lehetne a szexualitásról – és sok minden más életbe vágó dologról – beszélni. Wedekind 1891-es darabja egykor polgárpukasztó volt, de egy, még ma is eleven problémára világít rá élesen. A foglalkozás végén arról esik szó, hogy a félelem és őszintétlenség valószínűleg mindkét félben működik. A darab sem feketén-fehéren akarja felmutatni, hogy a buta szülők az okai minden tragédiának. Wedekind mindhárom főhősének egyedül kellene megküzdenie az őt kínzó problémákkal, ami nem sikerül. Szeretnénk, ha a fiatalok felismernék: fontos, hogy legyen mindig valaki, akivel meg tudják beszélni a gondjaikat.

– Egy rövid óra alatt végigpörgetik az értelmező foglalkozást a kiválasztott szemszögből. Nem túl gyors ez?

– Egyetlen foglalkozást sem akarunk elhúzni, nem akarjuk azt a látszatot kelteni, hogy a végén mi fogjuk nekik megmondani a „megoldást”. A cél az, hogy bizonyos gondolatok, problémák, kérdések ne ülepedjenek le megválaszolatlanul, rossz értelmezések mentén. Nem tudom és nem is akarom befolyásolni, hogy kiben milyen személyes folyamatok indulnak meg, csak azt próbálom elérni, hogy kérdéseket tegyen fel másoknak, magának, és úgy érezze, a színház valami olyan dolog, ami neki szól. A hosszú távú célunk pedig az, hogy ráébredjünk a fiatalokat: a színházba járás nem valami szörnyű teher, hanem olyan alkalom, amikor egy mű és azon keresztül a játsszók kommunikálnak velük.

AZ INTERJÚT KÉSZÍTETTE:
KORNIA ISTVÁN

Molnár Szabolcs

Thizennégyes karika

STEVEN SATER – DUNCAN SHEIK:
TAVASZÉBREDÉS

Minden előzetes kommentár nélkül játszottam le zenetörténet-órán tizenhat-tizenhét éves diákoknak Schubert egyik népszerű Goethe-dalát, *A vadrózsát*, majd megkérdeztem, hogy szerintük miről szól. Azonnal jött a válasz: a fiú elveszi a lány szüzességét.

Steven Sater és Duncan Sheik hosszú musicaljén ezek a fiatalok jókat röhögének. Részben azért, mert szexuális kérdésekben a zenemű karaktereihez (és a darab problémaérzékenységéhez) képest „túlképzettek”; de főleg azért, mert megfelelően fejlett absztrakciós képességük révén az imitáció mankója nélkül is képesek erotikus tartalmú jelenetek dekódolására: például a maszturbáció táncos mímélése nélkül is tudják, hogy mi zajlik éppen a színpadon. Úgy tűnik, hogy sem a Wedekind-drámával takarózó szerzőpáros, sem a budapesti előadás felnőtt alkotói nem ismernek valódi fiatalokat, s mindezt tetézik azzal, hogy Wedekind színművéből épp a teljesen irreleváns és érdektelen mozzanatokra voltak érzékenyek. Megkockáztatom, hogy már bő száz évvel ezelőtt is inkább csak a példázat kedvéért volt elrajzolva a kamaszkori hormonotululás traumája, a bölcs Szerb Antal szerint

Pirgel Dávid
(Moritz) és
Bajcsay Mária
(Minden nő)

a *Frühlingserwachen* „szatirikus” remeklés. A budapesti előadás erről mást gondol, legalábbis erre utal a régmúlt megidézésének igyekezete. A XIX. század végi stíl bizonyára nem azt leplezi, hogy az alkotóknak nincs elképzelésük a mai fiatalok szexualitásáról, nem azt palástolja, hogy nincsenek tisztában napjaink iskolai légkörével. Minderről ugyanis egy kattintással képet alkothattak, elég csak egy röpke pillantást vetni a videomegosztó oldalak mobiltelefonnal készített felvételeire. Én is innen tudom, hogy a fiúk újabban nem térdnadrágban járnak iskolába, nem építőkockákkal játszanak, és nem a Bach-prelúdiumot sulykoló zongoratanárnőről vizionálnak erotikus fantáziaképeket.

De a rendezés helyett nézzük inkább magát a művet, pontosabban fogalmazva: a terméket, melyre állítólag igen nagy kereslet mutatkozik a műfaj vezető börszínjén (Broadway, West End). Az áru- és a részvénytőzsdék működését alapvetően misztikus dolognak tartom, így nem lepődöm meg azon, hogy a *Tavaszbredés* magas Broadway-indexét sem egészen értem. Én egy árva petákot sem fektetnék ebbe a darabba. Zenéhez némileg konyító emberként például nem hallok benne a zeneszerzői hozzáadott értéket. Projektbemondásra pedig nem adok hitelt. És mennyire nincs igazam!

A Budapesti Operettszínház és a Nyugati Teátrum közös produkciójának javára kell írnom, hogy tág teret

Középen
Angler Balázs
(Melchior)
és Kádár
Szabolcs
(Otto)

Schiller Kata
felvételei

A *Tavaszbredés* című musical témája időtlenül aktuális, ehhez képest maga a musical minden ízében hiteltelen és idéttlen, a frissen szerzett mű valamennyi gondolata áporodott, és múzeumi levegőt áraszt. Talány.

Pontosabban mondván: thalány. Pár perce kezdődött az előadás, épp Wendl dala, a musical első zeneszáma szólt. A szövegére nem emlékszem, de nyilván ez a nóta is a *thest thitkairól*, a *thavasz erejéről*, a felnőttek *thespedt világáról* szólt. Elidegenítő affektáltsággal. Rebesgetik, hogy a korszerű musicalénekes szériatarozéka ez a fajta beszédstílus – a folytatásban szerencsére többen is korszerűtlen énekesnek bizonyultak. Ám a felütés szokatlan dialektusa elég erős volt ahhoz, hogy füstté váljon az a nem csekély bizalmi tőke, melyet az előadásra készülődve sok-sok nap alatt halmoztam fel magamban. Más kérdés, hogy a rockkoncertek kvázi-dramaturgiájára kacsingató rendezés annyi műfüstöt eresztett a színpadra, hogy az én valódi füstöm nem is látszódott.

adott a gondolataim elkalandozására: az előadás ideje alatt bőven nyílt alkalmam egy képzeletbeli projekt-megbeszélés felvázolására. Steven egy Wedekind-darabot javasolt, megnyugtatta a befektetőt, hogy a szerző nevében senki sem fog jogdíjat követelni. Duncan a maga részéről megígérte: a zene annyira jellegtelen lesz, hogy plágiumperre sem kell számítani. A családi mozi mintájára családi musical lesz, a kamaszok elhozhatják magukkal a szülőket, illetve a szülők (megspórolandó a golya-mesét) elhozhatják gyermeküket. Ki is írhatjuk a plakátra – csillan fel a szeme a befektetőnek –, hogy „ezt minden fiatalnak, minden szülőnek látnia kell!”. A honi adaptáció készítői lelkesen ki is írták. Arról meg persze mélyen hallgat a *brainstorming* jegyzőkönyve, hogy a nézőterre magányos kukkolókat is szép számmal várnak. A figyelmeztetés (tizennégy éven felülieknek!) pedig garantálja a tíz-tizennégy éves korosztály érdeklődését. Senki sem fog TAJ-kártyát kérni a bejáratnál.

A maszturbálás és a (hetero-, illetve homoszexuális) nemi aktus imitálása – nyugtatja meg Steven és Duncan a befektetőt – már nagyon-nagyon régóta trendi a popzenei koncerteken (ebből a szempontból funkcionális a sok füst és a koncertvilágítás), az idolgyártás legújabb technológiai szabványa szerint pedig kifejezetten hasznos, ha a felépítendő sztár szüzességét, illetve annak várható elvesztését tartósan beszédtemává tesszük.

Arra nagyon vigyázzanak – rekesztette be a *meetin*-get a befektető –, hogy a célközönséget nem szabad megbántani. Nehogy magukra ismerjenek a szereplőkben. De az egész mégis olyan legyen, mintha friss volna. Néhány mára utaló kifejezés a szövegben, egy kicsi nyelvi műdurvaság, közönséget infantilizáló műmeztelenség – ízlés dolgában a prűdéria legyen az útmutató. A budapesti non-replika előadásban mindez tökéletesen megvalósult.

Sem a téma (amiről, ugye, tényleg azt gondoljuk, hogy időtlen), sem pedig az alpmű szelleme és irodalmi értéke nem akadály a mű, a mának szóló, hiteles és izgalmas koncepciójú mű és előadás létrehozásának. S mivel az építő kritika és a konstruktív opposzió korát éljük, a recenzens is kötelességének érzi, hogy felvázoljon egy alternatív megoldást.

Nem az egyedüli lehetőség, de hiteles az a beszédmód, mellyel a fotós és filmrendező Larry Clark a tavaszébredés traumáját tárgyalja. Ő nem az *Amerikai pite* vicces vagy a *Hangyák a gatyában* idióta tónusát képviseli. (Sajnos a rendező Somogyi Szilárdnak van hajlama az utóbbira.) A *Kölykök* és a *Ken Park* rendezője egy interjúban így nyilatkozott: „Amikor a *Kölykök*et bemutattuk Cannes-ban, a felnőttek baromira kiakadtak rajta, mindenki azt hitte, ez Larry bácsi fantáziája, pedig az egész maga a valóság. A nyolcvanas évek óta, amikor elterjedtek a VHS-kazetták és kamerák, meg-

változott a viszonyunk a szexhez. Ezek a fiatalok már pornókazettákon nőttek fel. Velünk ellentétben úgy töltötték az életük nagy részét, hogy állandóan a szexre gondoltak, sőt láthatták is azt. A *Ken Park* például azokról a kölykökről szól, akik azért jönnek össze rendszeresen szexelni, hogy így oldódjanak fel. A lehető legtisztább módon használják a testiséget: saját épülsükre. A megváltás egy formája számukra.” S ehhez hozzátehetjük, hogy a *Kölykök* vagy a *Ken Park* – Wedekind szelleméhez hűen – szatirikus, pontosságában sokkoló társadalomrajz.

Steven Sater és Duncan Sheik darabja persze nem lehet ilyen. (Nem is lehetne?) A műben nincs kihívás, nincsenek benne énekesi és színészi feladatok, és a rendezői ügyetlenség sem mutatja a *Tavaszébredést* önmagánál rosszabbnak. Az előadásban ennek megfelelően nincsenek frappáns válaszok, nincsenek benne ügyes megoldások. A kritikusnak nincs mit értékelni, az előadás értékelhetetlen.

STEVEN SATER – DUNCAN SHEIK:
TAVASZÉBREDÉS (Budapesti
Operettszínház – Nyugati Teátrum)

Magyar szöveg: Somogyi Szilárd, Kerényi Miklós Gábor. **Zenei vezető:** Riederauer Richárd. **Díszlet, jelmez:** Bartha Andrea. **Koreográfus:** Tihanyi Ákos. **Rendező:** Somogyi Szilárd.

Szereplők: Vágó Bernadett, Angler Balázs, Pírgel Dávid, Vágó Zsuzsi, Simon Boglárka, Kádár Szabolcs, Kocsis Dénes, Pásztor Ádám, Zádori Szilárd, Kiss Tünde, Zalatnay Flóra Lili, Bajcsay Mária, Szabó P. Szilveszter.

2009. ÁPRILIS 5., 20 ÓRA
Parti Nagy Lajos-Molière:
TARTUFFE
A Nemzeti Színház előadása
Rendező: Alföldi Róbert

DUNASZÍNHÁZ A DUNA TELEVÍZIÓBAN

2009. ÁPRILIS 19., 21 ÓRA
Háy János:
A GÉZAGYERÉK
A Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház előadása
Rendező: Bagó Bertalan

DUNA